

Těžko definovatelný pojem „trvalá udržitelnost“ A ZLATÉ PRAVIDLO ČEROKÍJŮ

Od té doby, co byla oficiálně přijata koncepce „trvalé udržitelnosti“, objevují se nesčetné pokusy o její definování a předefinování. Některé se natolik míjejí svým cílem, že ani nestojí za druhý pohled. (Například definice „udržitelného rozvoje“ jednoho zástupce Světové banky, který ho jednoduše označuje za „rozvoj, který trvá“...)

Přední světové environmentální vědecké středisko Komise Spojených národů pro otázky životního prostředí a rozvoj ve své zprávě z roku 1987 nazvané „Naše společná budoucnost“ označovalo trvale udržitelný rozvoj jako takový, jenž vyhovuje potřebám současnosti, aniž by ohrožoval schopnost budoucích pokolení vyhovět svým vlastním potřebám. Pěkně řečeno, ale příliš vágně.

Stále souhlasím s **Wolfgangem Sachsem**, který již dlouho zdůrazňuje to, že „udržitelný rozvoj“ je oxymoron a že se ve skutečnosti musíme „odrozměnit“ (koncepte protisměrného rozvoje, pozn. překl.). Bohužel při současném růstu populace jsme chyceni mezi dva mlýnské kameny; opravdu mezi pěkně tvrdé kameny, a to především proto, že „pastýři“ určující směr rozvoje nevypadají na to, že by jim záleželo na „klauzuli o budoucí generaci“, a nezdá se, že by „stádo“ (většina obyvatelstva) rozuměla tomu, co nás vlastně všechny „udržuje“ při bytí...

Přední slovenský ekolog **Mikuláš Huba** představil v jednom rozhovoru v publikaci *Žij a nechej žít* spíš holistickou definici trvalé udržitelnosti: „Trvalá udržitelnost s sebou nese životní styl, který neohrožuje existenci druhých, budoucích generací či přírody v jak živých tak neživých formách. Naopak v rámci existujících možností stojí velkou námahu, abychom byli přímo prospěšní. Předpokladem k tomu je láska a tolerance nejen vůči svým druhům, ale také vůči nelidským formám života, ve skutečnosti vůči celé Zemi. Musíme prokazovat lásku, solidaritu, prozíravost a šetrnost a být ochotní - prostřednictvím dobrovolného jednání - být ku pomoci, kdykoliv je to možné, a obětovat se, kdykoliv je potřeba. Navíc se musíme aktivně postavit proti nespravedlnosti a zlořádu.“

Verze dr. Huby se mi zamlouvá hlavně proto, že tolik zdůrazňuje lidský prvek, a že tedy přenáší zodpovědnost přímo do rukou nás všech, místo aby opakoval jako ozvěnu populární mínění, že náš osud je v rukou vlády a průmyslu. Nezprošťuje to sice lídry jejich odpovědnosti, ale poukazuje to k tomu, že hlavní změny (a významné změny), samozřejmě včetně změny srdce se často odehrávají spíš zezdola než shora.

Poslední dvě věty jeho definice obhajující sociální a ekologický aktivismus naznačují, že naděje nebo dokonce modlitba samotná už nebude stačit. S tím také souhlasím. A přesto se aktiviti, ať už „proti“ nebo „pro“ něco, stejně tak jako ji-

né dobře míněné environmentální projekty jako „nakrmte hladové, vyčistěte vzduch nebo vodu“, pokoušejí budovat strukturu (zvanou „trvale udržitelná civilizace“) bez solidních základů. Základy musejí spočívat v porozumění – individuálním a obecném pochopení (za daného IQ lidského druhu) – toho, jak jsme se do současné krize, která zasáhla téměř vše, dostali.

Křesťanská studie Pádu naznačuje, že jsme si (zastoupení Evou) vzali sousto navíc z toho, co je v Ráji volně nabízeno... To, že jsme si tisíce let nadále nepřestávali těchto „soust navíc“ brát, není obecně uznáváno. Dokud jablka visí na stromě, odmítáme zmírnit naše navyklé touhy.

Peter Vido nepřemýšlí jen o kosách...

Brát si je již dlouho naším osobním i kolektivním kulturním návykem. **Daniel Quinn** to správně vyjádřil, když ve své status quo otráslující knize *Izmael* razil přiléhavý termín „Bráči“ pro většinu kultur světa.

Antitezí byly kultury „Nechávačů“ – nyní téměř vyhynulé, ale reprezentující plán pro samotné přežití našeho druhu. Věřím, že cesta k trvalé udržitelnosti obnáší učení se životu v rámci respektovaných prostředků, které nám Život nabízí..., a sice - musíme se znovu naučit, jak si brát pouze tolik, kolik potřebujeme, a ne více, ale spouť ne nerozumně více. Existuje bezpočet „receptů“ psaných či slovně uchovaných od těch s větší moudrostí, než kterou mají naši průměrní mystici a mudrci z Dálného východu před Kristem či po něm nebo současní moderní ekologičtí myslitelé... Jeden z mých oblíbených receptů pochází z knihy *The Education of Little Tree* od **Forresta Cartera** (1) a je vyjádřen jednoduše několika slovy, které Malému stromu (jméno indiána, pozn. překl.) říká jeho čerokíjský dědeček:

„To je to Zlaté pravidlo,“ řekl tiše. „Ber si jenom, co potřebuješ. Když si bereš jelena, neber si toho nejlepšího. Vem si menšího a pomalejšího. Pak bude jelen silnější a vždycky ti dá maso. Pa-kó, panter, to ví a ty to musíš taky vědět.“

A nahlas se smál: „Jedině ti-bi, včelka, skládá víc, než kolik použije... a tak ji okrade medvěd a mýval... a Čerokijec. Stejně je to s lidma, kteří skládají a vykrmuji se víc, než kolik sdílejí s druhými. Mají dlouhé řeči a snaží se mít víc, než o kolik se dělí. Říkají, že mají právo tak činit pod určitou vlajkou... a lidé zemřou kvůli těm slovům a té vlajce..., ale Zlaté pravidlo nezmění.“

Ve skutečnosti jsme toto Pravidlo ignorovali a snažili si Přírodu podřizovat. Prostředky, jež jsme si v tomto ohledu osvojili, jsou znamenité, a přece jsme se jednomu nenaučili – používat svou sílu moudře. Carterovo vyprávění pokračuje:

Šli jsme po stezce zpátky dolů, slunce bylo vysoko nad námi, když jsme dorazili k pasti na krocany. Slyšeli jsme je ještě dříve, než jsme uviděli past. Byli vevnitř, hudovali a hlasitě pištěli na poplach.

„Dědo, dvířka nejsou vůbec zavřená,“ řekl jsem. „Proč jen prostě neskloníš hlavu a nevylezou?“

Děda se celý protáhl do díry, vytáhl velkého kdákajícího krocana, svázal mu nohy koženou šňůrkou a usmál se na mě. „Krocanisko – ten je stejný jak někteří lidi. Jelikož všechno ví a zná, nikdy se nepodívá dolů na to, co je kolem něho. Hlava mu uvízla ve vzduchu příliš vysoko na to, aby se něčemu přiučil.“

Děda složil krocana se svazanými nohama na zem. Bylo jich tam šest. Děda teď na ně dolů ukazoval. „Všichni jsou zhruba stejně staří... to můžeš poznat podle tloušťky hřebíků. Potřebujeme jen tři, tak teď vybírej, Malý strome!“

Obešel jsem je, mlátili s sebou na zemi. Dřepl jsem si a pozoroval je a znovu je obešel. Musel jsem být opatrný.

Po kolenou a rukách jsem se mezi ně propíchl, až jsem vytáhl tři nejmenší, jaké jsem jen mohl najít.

Děda jim mlčky odmotal šňůrky z nohou. Krocany vzlétl. Mocně máchali křídly za letu dolů po úbočí hory.

Široký úsměv se pozvolna objevil na dědově vyhublé tváři: „Kdybys nebyl Malý strom... říkal bych ti Malý jestřábe.“ ...

Byl bych ty chvíle rád prožíval znova a znova... protože jsem věděl, že děda byl se mnou spokojený. Naučil jsem se Zlatému pravidlu.

Peter VIDO

Přeložila Věra DUDMANOVÁ

Pozn. překladatelky: (1) *Česky Škola Malého stromu* je pozoruhodný příběh podle skutečné události, kdy je malý indiánský sirotek v horách vychováván babičkou a dědečkem z kmene Čerokíjů, přičemž se seznamuje s jejich zvyky a moudrostí, česky vydalo nakladatelství Kalich v roce 2000. Forrest Carter je také autorem knihy *Odvědu vás do Siery Madry*.

Zdroj: Stránka z www.kosimesnadno.cz, domácí stránky o kose, přeloženo a publikováno s laskavým svolením rodiny Vidových z www.scythetheconnection.com